Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
C sērija

C/2024/1048

9.2.2024.

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “ES korupcijas apkarošanas regulējums”

(C/2024/1048)

Galvenais ziņotājs:	*Jean-Luc VANRAES (BE/Renew E.)*, Ukles komūnas domes deputāts
Atsauces dokuments:	Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par korupcijas apkarošanu, ar ko aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2003/568/TI un Konvenciju par Eiropas Kopienu ierēdņu vai Eiropas Savienības dalībvalstu ierēdņu korumpētības apkarošanu un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2017/1371 COM(2023) 234 final Kopīgs paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai par cīņu pret korupciju JOIN(2023) 12 final

I. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

COM(2023) 234 final

1. grozījums

24. apsvērums

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Parlamenta deputātiem un citiem civildienesta ierēdņiem var būt imunitāte vai tiesiskā aizsardzība pret izmeklēšanu vai kriminālvajāšanu, kas palīdz stiprināt viņu neatkarību, aizsargājot viņus pret nepamatotām sūdzībām, jo īpaši saistībā ar viedokļiem vai balsojumiem, kas izteikti, pildot funkcijas. Tomēr šāda imunitāte var kavēt korupcijas nodarījumu rezultatīvu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu, cita starpā ietekmējot citu personu, kurām nav imunitātes un kuras, iespējams, ir piedalījušās nodarījumā, atklāšanu un izmeklēšanu vai kriminālvajāšanu. Turklāt imunitātes piemērošana bez atbilstošām procedūrām imunitātes atcelšanai gadījumos, kad ir pamats aizdomām par līdzdalību noziedzīgās darbībās, grauj publisko iestāžu uzticamību. Tāpēc vajadzētu būt pareizam līdzsvaram starp jebkādu imunitāti vai jurisdikcijas privilēģijām, kas civildienesta ierēdņiem tiek piešķirtas par darbībām, kuras veiktas, pildot funkcijas, un iespēju rezultatīvi izmeklēt korupcijas nodarījumus, veikt kriminālvajāšanu un pieņemt lēmumus par tiem.	Parlamenta deputātiem un citiem civildienesta ierēdņiem var būt imunitāte vai tiesiskā aizsardzība pret izmeklēšanu vai kriminālvajāšanu, kas palīdz stiprināt viņu neatkarību, aizsargājot viņus pret nepamatotām sūdzībām, jo īpaši saistībā ar viedokļiem vai balsojumiem, kas izteikti, pildot funkcijas. Tomēr šāda imunitāte var kavēt korupcijas nodarījumu rezultatīvu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu, cita starpā ietekmējot citu personu, kurām nav imunitātes un kuras, iespējams, ir piedalījušās nodarījumā, atklāšanu un izmeklēšanu vai kriminālvajāšanu. Turklāt imunitātes piemērošana bez atbilstošām procedūrām imunitātes atcelšanai gadījumos, kad ir pamats aizdomām par līdzdalību noziedzīgās darbībās, grauj publisko iestāžu uzticamību. Tāpēc vajadzētu būt pareizam līdzsvaram starp jebkādu imunitāti vai jurisdikcijas privilēģijām, kas civildienesta ierēdņiem tiek piešķirtas par darbībām, kuras veiktas, pildot funkcijas, un iespēju rezultatīvi izmeklēt korupcijas nodarījumus, veikt kriminālvajāšanu un pieņemt lēmumus par tiem***, ja un kamēr tas atbilst attiecīgās dalībvalsts tiesiskajai un konstitucionālajai sistēmai***.

Pamatojums

Šādai kārtībai vienmēr jāatbilst dalībvalstu politiskajām un konstitucionālajām struktūrām.

2. grozījums

33. apsvērums

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Lai iedarbīgi apkarotu korupciju, ļoti svarīga ir efektīva informācijas apmaiņa starp kompetentajām iestādēm, kas ir atbildīgas par korupcijas nodarījumu novēršanu, atklāšanu, izmeklēšanu vai kriminālvajāšanu. Dalībvalstīm būtu jānodrošina rezultatīva un savlaicīga informācijas apmaiņa saskaņā ar valsts un Savienības tiesību aktiem. Šai direktīvai, kuras mērķis ir noteikt korupcijas nodarījumu vienotas definīcijas, vajadzētu būt etalonam informācijas apmaiņai un sadarbībai starp kompetentajām valsts iestādēm saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvām (ES) XX/2023[52], (ES) 2019/1153[53], (ES) 2016/681[54], Eiropas Parlamenta un Padomes Regulām (ES) 2018/1240[55], (ES) 2018/1862[56] un (ES) 603/2013[57], kā arī Padomes Lēmumu 2008/633/TI[58].	Lai iedarbīgi apkarotu korupciju, ļoti svarīga ir efektīva informācijas apmaiņa starp kompetentajām iestādēm, kas ir atbildīgas par korupcijas nodarījumu novēršanu, atklāšanu, izmeklēšanu vai kriminālvajāšanu. Dalībvalstīm būtu jānodrošina rezultatīva un savlaicīga informācijas apmaiņa ***starp kompetentajām federālajām, valsts un reģionālajām un vietējām iestādēm dalībvalstī, kā arī starp tām un citu dalībvalstu iestādēm*** saskaņā ar valsts un Savienības tiesību aktiem. Šai direktīvai, kuras mērķis ir noteikt korupcijas nodarījumu vienotas definīcijas, vajadzētu būt etalonam informācijas apmaiņai un sadarbībai starp kompetentajām valsts iestādēm saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvām (ES) XX/2023[52], (ES) 2019/1153[53], (ES) 2016/681[54], Eiropas Parlamenta un Padomes Regulām (ES) 2018/1240[55], (ES) 2018/1862[56] un (ES) 603/2013[57], kā arī Padomes Lēmumu 2008/633/TI[58].

Pamatojums

Integrēta pieeja korupcijas apkarošanai prasa netraucētu informācijas apmaiņu ne tikai starp dalībvalstīm, bet arī pašās dalībvalstīs, kurās reģionālajām vai vietējām pašvaldībām ir uzticētas attiecīgas pilnvaras, kā arī starp dažādu dalībvalstu reģionālajām un vietējām pašvaldībām, it īpaši pārrobežu korupcijas gadījumos.

3. grozījums

2. pants

Definīcijas

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:	Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:
1) "korupcijas novēršana" nozīmē korupcijas cēloņu un apstākļu atklāšanu un novēršanu, izstrādājot un ieviešot piemērotu pasākumu sistēmu, kā arī atturēšanu no darbībām, kas saistītas ar korupciju;	1) "korupcijas novēršana" nozīmē korupcijas cēloņu un apstākļu atklāšanu un novēršanu, izstrādājot un ieviešot piemērotu pasākumu sistēmu, kā arī atturēšanu no darbībām, kas saistītas ar korupciju;
2) "īpašums" ir jebkāda veida līdzekļi vai aktīvi neatkarīgi no tā, vai tie ir ķermeniski vai bezķermeniski, kustami vai nekustami, taustāmi vai netaustāmi, un juridiskie dokumenti vai instrumenti jebkādā veidā, tai skaitā elektroniskā vai digitālā veidā, kas apliecina īpašumtiesības vai daļu šādos aktīvos;	2) "īpašums" ir jebkāda veida līdzekļi vai aktīvi neatkarīgi no tā, vai tie ir ķermeniski vai bezķermeniski, kustami vai nekustami, taustāmi vai netaustāmi, un juridiskie dokumenti vai instrumenti jebkādā veidā, tai skaitā elektroniskā vai digitālā veidā, kas apliecina īpašumtiesības vai daļu šādos aktīvos;

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
3) "civildienesta ierēdnis" ir	3) "civildienesta ierēdnis" ir
a) Savienības ierēdnis vai valsts ierēdnis no dalībvalsts un valsts ierēdnis no trešās valsts;	a) Savienības ierēdnis vai valsts ierēdnis no dalībvalsts un valsts ierēdnis no trešās valsts ***neatkarīgi no tā, vai viņš ir iecelts vai ievēlēts, pastāvīgi vai uz laiku, algots vai neatalgots***;
b) jebkura cita persona, kas norīkota un pilda civildienesta funkcijas ***dalībvalstīs*** vai ***trešās valstīs, starptautiskā organizācijā vai starptautiskā tiesā***;	b) jebkura cita persona, kas norīkota un pilda civildienesta funkcijas ***dalībvalstī*** vai ***trešā valstī un kas apveltīta ar publisko varu vai pakļauta publisko iestāžu kontrolei vai uzraudzībai***;
	c) ***jebkura persona, kas strādā valsts valdības, reģionālās vai vietējās pašvaldības īpašumā esošos uzņēmumos vai aktīvu pārvaldības fondos un privātā īpašumā esošos uzņēmumos, kas veic sabiedrisko pakalpojumu funkcijas;***
	d) ***jebkura cita persona, kas norīkota un pilda civildienesta funkcijas starptautiskā organizācijā vai starptautiskā tiesā;***
4) "Savienības ierēdnis" ir persona:	4) "Savienības ierēdnis" ir persona:
a) kas ir Savienības iestādes, struktūras, biroja vai aģentūras loceklis, un šādu struktūru darbinieki tiek pielīdzināti Savienības ierēdņiem;	a) kas ir Savienības iestādes, struktūras, biroja vai aģentūras loceklis, un šādu struktūru darbinieki tiek pielīdzināti Savienības ierēdņiem;
b) kas ir ierēdnis vai cits darbinieks, ko Savienība nodarbina uz līguma pamata Civildienesta noteikumu un Eiropas Savienības pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtības, kā noteikts Padomes Regulā (EEK, Euratom, EOTK) Nr. 259/68 ("Civildienesta noteikumi"), nozīmē;	b) kas ir ierēdnis vai cits darbinieks, ko Savienība nodarbina uz līguma pamata Civildienesta noteikumu un Eiropas Savienības pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtības, kā noteikts Padomes Regulā (EEK, Euratom, EOTK) Nr. 259/68 ("Civildienesta noteikumi"), nozīmē;
c) ko uz Savienību norīkojusi dalībvalsts vai jebkāda publiska vai privāta struktūra un kas veic funkcijas, kuras ir līdzvērtīgas tām, ko veic Savienības ierēdņi vai pārējie darbinieki;	c) ko uz Savienību norīkojusi dalībvalsts vai jebkāda publiska vai privāta struktūra un kas veic funkcijas, kuras ir līdzvērtīgas tām, ko veic Savienības ierēdņi vai pārējie darbinieki;
5) "valsts ierēdnis" ir jebkura persona, kas ieņem amatu izpildvaras, administratīvā vai tiesu iestādē valsts, reģionālā vai vietējā līmenī, neatkarīgi no tā, vai tā ir iecelta vai ievēlēta pastāvīgi vai uz laiku, vai tā ir algota vai nealgota, neatkarīgi no šīs personas darba stāža. Jebkura persona, kas ieņem amatu likumdošanas iestādē valsts, reģionālā vai vietējā līmenī, šīs direktīvas nozīmē ir uzskatāma par valsts ierēdni;	5) "valsts ierēdnis" ir jebkura persona, kas ieņem amatu izpildvaras, administratīvā vai tiesu iestādē valsts, reģionālā vai vietējā līmenī, neatkarīgi no tā, vai tā ir iecelta vai ievēlēta pastāvīgi vai uz laiku, vai tā ir algota vai nealgota, neatkarīgi no šīs personas darba stāža. Jebkura persona, kas ieņem amatu likumdošanas iestādē valsts, reģionālā vai vietējā līmenī, šīs direktīvas nozīmē ir uzskatāma par valsts ierēdni;

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
6) "pienākumu nepildīšana" attiecas vismaz uz nelojālu rīcību, ko veido likumā noteikto pienākumu nepildīšana vai attiecīgi to profesionālo noteikumu un norādījumu nepildīšana, kuri attiecas uz tās personas darbu, kas jebkādā statusā vada privātā sektora struktūru vai strādā tajā;	6) "pienākumu nepildīšana" attiecas vismaz uz nelojālu rīcību, ko veido likumā noteikto pienākumu nepildīšana vai attiecīgi to profesionālo noteikumu un norādījumu nepildīšana, kuri attiecas uz tās personas darbu, kas jebkādā statusā vada privātā sektora struktūru vai strādā tajā;
7) "juridiska persona" ir jebkurš subjekts, kam saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem ir juridiskās personas statuss, izņemot valstis vai publisko tiesību subjektus, kas īsteno valsts varu, un izņemot publiskas starptautiskās organizācijas;	7) "juridiska persona" ir jebkurš subjekts, kam saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem ir juridiskās personas statuss, izņemot valstis vai publisko tiesību subjektus, kas īsteno valsts varu, un izņemot publiskas starptautiskās organizācijas;
8) "augsta līmeņa ierēdņi" ir valstu vadītāji, centrālās un reģionālās valdības vadītāji, centrālās un reģionālās valdības locekļi, kā arī citas politiski ieceltas personas, kas ieņem augsta līmeņa valsts amatus, piemēram, ministru vietnieki, valsts sekretāri, ministra biroja vadītāji un locekļi un augstākie politiskie ierēdņi, kā arī parlamenta palātu locekļi, augstāko tiesu, piemēram, Konstitucionālās tiesas un Augstākās tiesas, locekļi, un augstāko revīzijas iestāžu locekļi.	8) "augsta līmeņa ierēdņi" ir valstu vadītāji, centrālās un reģionālās valdības vadītāji, centrālās un reģionālās valdības locekļi, kā arī citas politiski ieceltas personas, kas ieņem augsta līmeņa valsts amatus, piemēram, ministru vietnieki, valsts sekretāri, ministra biroja vadītāji un locekļi un augstākie politiskie ierēdņi, kā arī parlamenta palātu locekļi, augstāko tiesu, piemēram, Konstitucionālās tiesas un Augstākās tiesas, locekļi, un augstāko revīzijas iestāžu locekļi.

Pamatojums

Ar šo grozījumu definīcija tiek saskaņota ar priekšlikuma 9. apsvērumu.

4. grozījums

5. pants

Resursi

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka valsts iestādes, kas ir kompetentas šajā direktīvā minēto noziedzīgo nodarījumu atklāšanā, izmeklēšanā, kriminālvajāšanā vai iztiesāšanā, tiek pastāvīgi nodrošinātas ar pietiekamu skaitu kvalificētu darbinieku un nepieciešamajiem finanšu, tehniskajiem un tehnoloģiskajiem resursiem, lai rezultatīvi pildītu savas funkcijas, kas saistītas ar šīs direktīvas īstenošanu.	Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka valsts***, reģionālās un vietējās*** iestādes, kas ir kompetentas šajā direktīvā minēto noziedzīgo nodarījumu atklāšanā, izmeklēšanā, kriminālvajāšanā vai iztiesāšanā, tiek pastāvīgi nodrošinātas ar pietiekamu skaitu kvalificētu darbinieku un nepieciešamajiem finanšu, tehniskajiem un tehnoloģiskajiem resursiem, lai rezultatīvi pildītu savas funkcijas, kas saistītas ar šīs direktīvas īstenošanu.

Pamatojums

Grozījuma mērķis ir atspoguļot faktu, ka dažās dalībvalstīs attiecīgās pilnvaras ir nodotas reģionālajam un vietējam pārvaldības līmenim.

5. grozījums

7. pants

Kukuļošana publiskajā sektorā

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka turpmāk minētās darbības ir sodāmas kā noziedzīgs nodarījums***, ja tās izdarītas ar nodomu***:	Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka turpmāk minētās darbības ir sodāmas kā noziedzīgs nodarījums:
a) jebkāda veida priekšrocību tieša vai pastarpināta solīšana, piedāvāšana vai piešķiršana civildienesta ierēdnim šā ierēdņa vai trešās personas labā, lai civildienesta ***ierēdnis rīkotos vai atturētos no rīcības, pildot savus pienākumus vai funkcijas*** (aktīva kukuļošana);	a) jebkāda veida priekšrocību tieša vai pastarpināta solīšana, piedāvāšana vai piešķiršana civildienesta ierēdnim šā ierēdņa vai trešās personas labā, lai civildienesta ***ierēdni pamudinātu veikt vai atturēties pildīt savus dienesta pienākumus vai jebkādas darbības, pildot dienesta pienākumus, tādā veidā, kas ir pretrunā viņa oficiālajiem pienākumiem*** (aktīva kukuļošana);
b) jebkāda veida ***priekšrocību*** tieša vai pastarpināta pieprasīšana vai saņemšana vai ***šādas priekšrocības solīšana civildienesta ierēdnim*** šā ierēdņa vai trešās personas labā, ***lai*** valsts ierēdnis ***rīkotos vai atturētos no rīcības, pildot savus pienākumus vai funkcijas*** (pasīva kukuļošana).	b) jebkāda veida ***priekšrocību*** tieša vai pastarpināta pieprasīšana vai saņemšana vai ***šādas priekšrocības solījuma pieņemšana no civildienesta ierēdņa puses*** šā ierēdņa vai trešās personas labā, ***apmaiņā pret to, lai*** valsts ierēdnis ***veiktu vai atturētos pildīt savus dienesta pienākumus vai jebkādas darbības, pildot dienesta pienākumus, tādā veidā, kas ir pretrunā viņa oficiālajiem pienākumiem*** (pasīva kukuļošana).

Pamatojums

Grozījuma mērķis ir lingvistiski precizēt definīciju, ņemot vērā dažādās juridisko tekstu valodu versijas, uz kuriem ir balstīta definīcija, proti, 3. pantu Konvencijā, kas izstrādāta, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību K3. panta 2. punkta c) apakšpunktu par cīņu pret korupciju, kurā iejauktas Eiropas Kopienu amatpersonas vai Eiropas Savienības dalībvalstu amatpersonas, un 4. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2017/1371 ([1]) par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības.

6. grozījums

8. pants

Kukuļošana privātajā sektorā

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka turpmāk minētās darbības ir sodāmas kā noziedzīgs nodarījums, ja tās izdarītas ar nodomu, veicot saimnieciskas darbības, finanšu darbības, uzņēmējdarbības vai komerciālas darbības:	Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka turpmāk minētās darbības ir sodāmas kā noziedzīgs nodarījums, ja tās izdarītas ar nodomu, veicot saimnieciskas darbības, finanšu darbības, uzņēmējdarbības vai komerciālas darbības:

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/1371 (2017. gada 5. jūlijs) par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības (OV L 198, 28.7.2017., 29. lpp.).

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
a) jebkāda veida nepamatotu priekšrocību tieša vai pastarpināta solīšana, piedāvāšana vai piešķiršana personai, kas jebkādā statusā vada privātā sektora struktūru vai tajā strādā, šīs personas vai trešās personas labā, ***lai šī persona rīkotos*** vai ***atturētos*** no rīcības, nepildot savus pienākumus (aktīva kukuļošana);	a) jebkāda veida nepamatotu priekšrocību tieša vai pastarpināta solīšana, piedāvāšana vai piešķiršana personai, kas jebkādā statusā vada privātā sektora struktūru vai tajā strādā, šīs personas vai trešās personas labā, ***ar nodomu pamudināt šo personu rīkoties, pārkāpjot šās personas pienākumus,*** vai ***atturēties*** no rīcības, nepildot savus pienākumus (aktīva kukuļošana);
b) jebkāda veida nepamatotu priekšrocību tieša vai pastarpināta pieprasīšana vai saņemšana vai šādu priekšrocību ***solīšana*** personai, kas jebkādā statusā vada privātā sektora struktūru vai tajā strādā, šīs personas vai trešās personas labā, ***lai šī persona rīkotos*** vai ***atturētos*** no rīcības***, nepildot savus pienākumus*** (pasīva kukuļošana).	b) jebkāda veida nepamatotu priekšrocību tieša vai pastarpināta pieprasīšana vai saņemšana vai šādu priekšrocību ***solījuma pieņemšana par labu*** personai, kas jebkādā statusā vada privātā sektora struktūru vai tajā strādā, šīs personas vai trešās personas labā, ***apmaiņā pret rīcību*** vai ***atturēšanos*** no rīcības ***veidā, kas ir pretrunā šās personas pienākumiem*** (pasīva kukuļošana).

Pamatojums

Grozījuma mērķis ir lingvistiski precizēt definīciju, ņemot vērā definīcijas pamatā esošā juridiskā teksta dažādās valodu versijas, proti, Padomes Pamatlēmumu 2003/568/TI (2003. gada 22. jūlijs) par korupcijas apkarošanu privātajā sektorā ([2]).

7. grozījums

15.a pants (jauns)

Apžēlošanas un amnestijas aizliegums

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	Saskaņā ar subsidiaritātes principu dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu skaidras definīcijas apžēlošanai, amnestijai un atbrīvošanai no soda izciešanas attiecībā uz jebkuru no šajā direktīvā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, un dalībvalstis nosaka mehānismus un apstākļus, kas reglamentē to piemērošanu.

Pamatojums

Saskaņā ar subsidiaritātes principu dalībvalstu ziņā ir noteikt minēto nosacījumu piemērošanu.

8. grozījums

19. pants

Imunitāte vai privilēģijas attiecībā uz korupcijas nodarījumu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	Grozījums
Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka valsts ierēdņiem par šajā direktīvā minētajiem nodarījumiem piešķirtās privilēģijas vai imunitāti attiecībā uz izmeklēšanu un kriminālvajāšanu var atcelt, izmantojot objektīvu, taisnīgu, iedarbīgu un pārredzamu procesu, kas iepriekš noteikts ar likumu, pamatojoties uz skaidriem kritērijiem, un tiek pabeigts saprātīgā termiņā.	***Ja tas ir saderīgi ar dalībvalstu tiesību sistēmu un konstitucionālajiem principiem, dalībvalstis*** veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka valsts ierēdņiem par šajā direktīvā minētajiem nodarījumiem piešķirtās privilēģijas vai imunitāti attiecībā uz izmeklēšanu un kriminālvajāšanu var atcelt, izmantojot objektīvu, taisnīgu, iedarbīgu un pārredzamu procesu, kas iepriekš noteikts ar likumu, pamatojoties uz skaidriem kritērijiem, un tiek pabeigts saprātīgā termiņā.

([2]) OV L 192, 31.7.2003., 54. lpp.

Pamatojums

Saskaņā ar LES 4. panta 2. punktu šādiem pasākumiem vienmēr jāatbilst dalībvalstu politiskajām un konstitucionālajām struktūrām.

II. **IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA (RK)

1. uzsver, ka cīņa pret korupciju ir būtiska, lai garantētu tiesiskumu. Komiteja brīdina, ka saskaņā ar īpašu jaunāko Eirobarometra aptauju ([3]) par korupciju gandrīz trīs ceturtdaļas eiropiešu (74 %) uzskata, ka viņu valstī pastāv korupcija valsts publiskajās iestādēs, un 73 % eiropiešu uzskata, ka viņu valstī pastāv korupcija vietējās vai reģionālajās publiskajās iestādēs;

2. aicina novērst šo apdraudējumu visos pārvaldības līmeņos – vietējā, reģionālajā, valsts un ES līmenī, jo iedzīvotāji no publiskajām amatpersonām sagaida augstus godīguma standartus. Brīdina, ka korupcijas gadījumi ES līmenī nopietni mazina sabiedrības uzticēšanos ES iestādēm;

3. uzsver, ka, pievienojoties Eiropas Savienībai, katra dalībvalsts šajā sakarā ir uzņēmusies saistības, kā arī labi funkcionējošas un stabilas demokrātiskas iestādes, neatkarīga tiesu vara, cilvēktiesību ievērošana un cīņa pret korupciju un organizēto noziedzību ir priekšnosacījumi, uz kuriem attiecas tiesiskuma prasība, kas noteikta Kopenhāgenas kritērijos, pēc kuriem tiek novērtētas visas ES kandidātvalstis;

4. atkārtoti norāda, ka korupcija nopietni apdraud vietējo un reģionālo pārvaldību un demokrātiju Eiropā un cīņa pret korupciju ir būtiska, lai aizsargātu Eiropas demokrātiskās vērtības, kā arī aizsargātu Eiropas vienotā tirgus veselīgu darbību un izaugsmi;

5. norāda, ka cilvēki, kas dzīvo reģionos ar augstāku pieredzētas korupcijas līmeni, vidēji ir mazāk apmierināti ar dzīvi, ja visi pārējie aspekti ir vienādi. Atzīst korupcijas būtisko ietekmi uz mazāk attīstītiem reģioniem, jo korupcija kavē to progresu un saasina nevienlīdzību, un uzsver, ka šajos reģionos ir vajadzīgas mērķtiecīgas korupcijas apkarošanas iniciatīvas, lai veicinātu sociālo un ekonomisko attīstību;

6. atbalsta Eiropas Komisijas ierosinātās Pretkorupcijas direktīvas vispārējo mērķi saskaņot attiecīgos tiesību aktus visās dalībvalstīs. Priekšlikums pienācīgi atspoguļo Līguma par Eiropas Savienības darbību 83. pantu, kurā korupcija ir kvalificēta kā "eironoziegums", t. i., īpaši smags noziegums ar pārrobežu dimensiju, un tādā gadījumā ES noteiktos apstākļos var pieņemt noteikumu minimumu šajā jomā. Ņemot vērā korupcijas pārrobežu dimensiju un lielās atšķirības dalībvalstu krimināltiesību darbības jomā, vajadzīga stingrāka koordinācija un kopēju standartu noteikšana visā ES. Vienlaikus atzīst, ka direktīvas pilnīga īstenošana valstu krimināltiesībās būs sarežģīts un ilgstošs process;

7. uzskata, ka, ņemot vērā to, ka korupcija apdraud Eiropas demokrātiju un vēlēšanu integritāti visos pārvaldības līmeņos, direktīvā ierosinātā papildu sankcija, kas paredz tiesību kandidēt vēlēšanās atņemšanu, pamatojoties uz vienotu korupcijas definīciju visā ES, ir vērtējama atzinīgi, it īpaši tāpēc, ka priekšlikumā ir noteikts, ka dalībvalstu likumdevējiem ir tikai jāparedz iespēja piemērot šīs papildu vai alternatīvas sankcijas un pasākumus, kas uzskaitīti 15. panta 4. punktā;

8. pauž pārliecību, ka, ņemot vērā korupcijas starptautisko dimensiju un tās pieaugošo saikni ar pārrobežu organizēto noziedzību, kā arī ņemot vērā jau spēkā esošos ES tiesību aktus, rīcība ES līmenī ir piemērotāka nekā dalībvalstu rīcība atsevišķi. Tāpēc priekšlikums šķiet saderīgs ar subsidiaritātes principu. Turklāt priekšlikums atbilst proporcionalitātes principam, jo tas paredz tikai to, kas ir nepieciešams un samērīgs, lai efektīvi novērstu un apkarotu korupciju un īstenotu starptautiskās saistības un standartus. Turklāt, tā kā priekšlikums ir direktīvas formā, tas dod dalībvalstīm pietiekamu rīcības brīvību tā īstenošanā;

([3]) *Citizens' attitudes towards corruption in the EU in 2023* – 2023. gada jūlijs – Eirobarometra aptauja (https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2658).

9. uzsver, ka starptautiskajā, Eiropas un valstu līmenī jau pastāv visaptveroši instrumenti korupcijas apkarošanai, taču to efektivitāti joprojām kavē īstenošanas un izpildes nepilnības un sadarbības šķēršļi, attiecībā uz kuriem ir jāpieliek lielākas pūles;

10. uzsver, ka ir svarīgi dalībvalstu tiesību sistēmās savlaicīgi īstenot Direktīvu par korporatīvo ilgtspējas ziņu sniegšanu (CSRD) ([4]), it īpaši attiecībā uz prasību uzņēmumiem atklāt tādus pārvaldības faktorus kā uzņēmējdarbības ētika un korporatīvā kultūra, tostarp korupcijas un kukuļošanas apkarošanas pasākumi un trauksmes cēlēju aizsardzība. Atzīst izglītības, pārkvalifikācijas un prasmju pilnveides programmu būtisko nozīmi ētisko vērtību, integritātes un korupcijas apkarošanas izpratnes veicināšanā iedzīvotāju vidū un aicina palielināt ieguldījumus izglītības iniciatīvās, kuru mērķis ir veicināt integritātes un pārskatatbildības kultūru;

11. atbalsta centienus izplatīt labu praksi, ko piemēro daudzi reģioni vai vietējās pārvaldes iestādes, it īpaši attiecībā uz publisko iepirkumu, pārredzamības standartiem, aktīvu atklāšanu, interešu konfliktu novēršanu un sankciju piemērošanu, kā arī publisko izdevumu kontroli. Šajā saistībā uzsver, ka publiska piekļuve dokumentiem ir svarīgs līdzeklis pārredzamības un pārskatatbildības uzlabošanai;

12. norāda uz Reģionu komitejas un Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo pašvaldību kongresa ciešo sadarbību korupcijas apkarošanas jomā, piemēram, organizējot kopīgu konferenci par vietējo un reģionālo pašvaldību lomu korupcijas novēršanā un labas pārvaldības veicināšanā;

13. uzsver, ka Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo pašvaldību kongresa pieņemtais Eiropas rīcības kodekss visām vietējā un reģionālajā pārvaldībā iesaistītajām personām ir lielisks piemērs tam, kā korupcijas apkarošanu padarīt par vietējo un reģionālo pašvaldību un to apvienību ilgtermiņa prioritāti; norāda uz Rezolūciju Nr. 433(2018) ([5]), kurā Kongress aicina vietējās un reģionālās pašvaldības pašas pieņemt šo kodeksu vai izstrādāt un popularizēt līdzīgus rīcības kodeksus;

14. aicina RK un Kongresu kopīgi popularizēt šo kodeksu un veikt turpmākus pasākumus saistībā ar to, izmantojot ikgadēju dialogu un ziņojumu par turpmākajiem pasākumiem, kas ir efektīvs instruments, lai uzraudzītu cīņu pret korupciju;

15. iesaka vietējām un reģionālajām pašvaldībām apsvērt pastāvošos ētikas un integritātes satvarus un izmantot visu pasākumu un instrumentu klāstu, lai labāk apkarotu jebkādu potenciāli koruptīvu praksi un atjaunotu iedzīvotāju pārliecību par augstiem ētikas standartiem;

16. aicina vietējās un reģionālās pašvaldības ņemt vērā Kongresa ierosināto kodeksu un pamatnostādnes un izstrādāt vai pārskatīt savas pretkorupcijas stratēģijas un rīcības kodeksus, kas cita starpā attiecas uz pārredzamību un atklātām pārvaldības metodēm, interešu konfliktu un klientelisma novēršanu, uzturot valsts amatpersonu finansiālo un nefinansiālo interešu reģistrus, trauksmes cēlēju skaidru aizsardzību, lai stiprinātu ziņošanu, apkarotu nepotismu, kronismu un favorītismu, nodrošinātu publiskā iepirkuma procesu pilnīgu pārredzamību un novērstu administratīvo resursu ļaunprātīgu izmantošanu vēlēšanu kampaņās;

17. uzsver, ka paplašināšanās procesā saskaņošana ar spēkā esošajiem ES tiesību aktiem, tiesiskuma ievērošana un korupcijas apkarošanas reformas lielā mērā nosaka kandidātvalstu virzību uz pievienošanos ES. Kandidātvalstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām par prioritāti būtu jānosaka savas pretkorupcijas stratēģijas un jāveicina augsti integritātes un pārredzamības standarti publiskajās struktūrās, ko tās pārvalda un uzrauga;

18. brīdina, ka būvniecība, kas saistīta ar pilsētattīstību, kā arī atkritumu apsaimniekošana, ostu apsaimniekošana (tostarp korupcijas draudi, kas saistīti ar narkotiku tirdzniecību) un publiskais iepirkums ir jomas, ko visvairāk skar korupcija vietējā līmenī un kam ir īpaši jāpievēršas, izmantojot mērķtiecīgas pretkorupcijas stratēģijas. Aicina dalībvalstīs izveidot pieejamus un lietotājdraudzīgus tiešsaistes portālus, kas sniegtu visaptverošu informāciju par publisko iepirkumu, budžetiem un izdevumiem vietējā un reģionālajā līmenī, tādējādi veicinot pārredzamību un ļaujot iedzīvotājiem pārbaudīt publisko līdzekļu izlietojumu;

([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2022/2464 (2022. gada 14. decembris), ar ko attiecībā uz korporatīvo ilgtspējas ziņu sniegšanu groza Regulu (ES) Nr. 537/2014, Direktīvu 2004/109/EK, Direktīvu 2006/43/EK un Direktīvu 2013/34/ES (OV L 322, 16.12.2022., 15. lpp.).

([5]) https://rm.coe.int/european-code-of-conduct-for-all-persons-involved-in-local-and-regiona/16808d3295.

19. atzinīgi vērtē vietējo un reģionālo pašvaldību pašreizējos centienus novērst korupciju un kopienās vairot uzticēšanos demokrātijai un tiesiskumam visā Eiropas Savienībā, piemēram, izveidojot integritātes komitejas, veicinot labu praksi, pārredzamību, pārskatatbildību, ieguldījumu un iepirkuma prakses kontroli, darba plūsmu digitalizāciju, godīgas konkurences apstākļu nodrošināšanu un vietējo noteikumu vienlīdzīgu izpildi un sabiedrisko pakalpojumu uzlabošanu kopumā;

20. atzinīgi vērtē pilsoniskās sabiedrības iniciatīvas, kas ir labvēlīgi ietekmējušas arī publiskās pārvaldes iestāžu pārskatatbildību attiecībā uz publisko izdevumu pārredzamību. Mudina pilsoniskās sabiedrības organizācijas aktīvi piedalīties korupcijas apkarošanas centienos, veicinot sadarbību starp vietējām pašvaldībām, pilsonisko sabiedrību un iedzīvotājiem;

21. aicina nodrošināt pienācīgu atalgojumu pašvaldību mēriem un domniekiem, it īpaši mazajās pašvaldībās, atzīstot viņu darbības kā pilna laika darbvietu nozīmi, lai stiprinātu labu pārvaldību un integritāti augšupējā pārvaldē;

22. uzsver, ka interešu un aktīvu deklarācijas būtu jāvienkāršo un jācentralizē, lai mazinātu administratīvo slogu ziņojošajām personām un struktūrām, savukārt piekļuvei šādām deklarācijām būtu jāatspoguļo rūpīgs līdzsvars starp privātuma aizsardzību un sabiedrības cerībām uz pārredzamību;

23. uzsver, ka ir svarīgi regulāri ziņot par īstenotajiem rīcības kodeksiem un ka ir vajadzīga regulāra apmācība un nozaru riska novērtējumi publiskās pārvaldes iestādēm un rokasgrāmatas par publiskā un privātā sektora mijiedarbību vietējā un reģionālā līmenī. Mudina dalībvalstis izveidot standartizētus ziņošanas mehānismus, lai nodrošinātu, ka pārredzamības prakse dažādās jomās ir saskaņota. Pārredzamības ziņojumiem vajadzētu būt publiski pieejamiem un viegli piekļūstamiem, lai dotu iedzīvotājiem iespēju pieprasīt no iestādēm atbildību par savu rīcību;

24. aicina ieviest stingrus preventīvus pasākumus, tostarp izmantojot papildu informācijas un pētniecības programmas, lai stiprinātu sabiedrības informētību;

25. atzinīgi vērtē plašsaziņas līdzekļu lomu korupcijas apkarošanā, vienlaikus ievērojot atbildīgas žurnālistikas un ētiskas rīcības principus, it īpaši attiecībā uz pamattiesībām uz nevainīguma prezumpciju. Mudina izstrādāt un īstenot digitālus risinājumus, piemēram, tiešsaistes platformas ziņošanai par korupciju, lai atvieglotu anonīmu ziņošanu un uzlabotu sabiedrības informētību par jautājumiem, kas saistīti ar korupciju;

26. apņemas aktīvi piedalīties iestāžu ētikas struktūras izveidē un pārredzamības noteikumu izstrādē, kas piemērojami visās ES iestādēs un struktūrās. Apņemas atbalstīt iniciatīvas, kuru mērķis ir uzlabot pārskatatbildību un ētisku rīcību ES iestādēs un struktūrās. Mudina izveidot visaptverošu un vienotu sistēmu ziņošanai un ētisku pārkāpumu novēršanai visās ES iestādēs, nodrošinot konsekvenci un taisnīgumu ar integritāti saistītu jautājumu risināšanā;

27. atbalsta ieceri pārskatīt savu rīcības kodeksu kā institucionālās integritātes un pārredzamības piemēru.

28. pauž lielu interesi piedalīties Eiropas Komisijas izveidotā ES korupcijas apkarošanas tīkla darbā; pauž stingru pārliecību, ka vietējā un reģionālā perspektīva ir būtiska efektīvai korupcijas apkarošanai.

Briselē, 2023. gada 29. novembrī

Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Vasco ALVES CORDEIRO